

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ioannis De Lvgo Hispalensis, Societatis Iesv, S. R. E. Tit.
S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales De Virtute Fidei Divinæ**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1656

§. I. De Baptismo, an sine illo possit aliquis esse hæreticus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81031)

falsam asserere; vel non aduertit esse euentem, & tunc iterum distinguo. Vel enim scit ab aliis, vel saltem à plerisque iudicari euentem, licet sibi quidens non appareat, vel id ignorat. Si ignorat, non admittit errorem, cum ignoret suam opinionem aduersari conclusioni Theologica. Si verò sciat ab aliis reputari euentem illam præmissam, & tamen pertinaciter dissentiat, non carebit culpa graui, cum eo ipso sciat propositionem illam esse ad minus proximam errori iuxta definitionem supra à nobis traditam, de propositione errori proxima, & quidem culpa illa erit contra fidem quia propter connexionem, quam conclusio Theologica habet cum fide, eadem fides videtur obligare ad eam non negandam, si cur multò minus excusaretur, qui propositionem erroneam crederet, licet id posset facere, negando solum præmissam naturalem, ex qua infertur si tamen hic dissensus stare posset cum notitia de euentia talis propositionis.

SECTIO IV.

De iis, quæ requiruntur ex parte subiecti ad hæresin contrahendam.

137

Diximus de iis, quæ requiruntur ex parte obiecti, ut propositio sit hæretica: nunc dicendum est de iis, quæ requiruntur ex parte subiecti ut homo censendus sit hæreticus: certum enim est, posse aliquem hæresim credere, & profiteri, quin ipse hæreticus sit ob defectum alicuius conditionis requisitæ ex parte subiecti, quæ conditiones nunc in particulari examinandæ sunt. Aliquæ tamen breuiter indicandæ sunt, quia de iis dixi *Diff. 18. sect. 3. & 4.* vbi diximus, hæreticum non esse in rigore proprio, qui etiam post baptismum deserit omnino totam fidem Christianam, & transiit ad iudaismum, vel paganismum: ille enim vocatur Apostata, & licet omnes hæreticorum penas incurrat, non tamen est hæreticus, quia hæreticus non est, qui Christum non conficitur, sed qui partem Christianæ religionis propriam retinet, & sub nomine Christiano alios errores contra Catholicam fidem admiscet.

§. I.

De Baptismo, an sine illo possit aliquis esse hæreticus.

138

An malitia hæresis reperiri possit in homine non baptizato remissum.

An strictè loquendo, & in foro Ecclesiæ requiratur Baptismus susceptus, ut aliquis dicatur propriè hæreticus.

Secunda ergo, & potissima conditio ad hæreticum requisita assignari solet baptismus, pro quo distinguenda est duplex quæstio. Prima esse potest, an malitia hæresis reperiri possit in homine non baptizato, & ille in foro Dei censendus sit hæreticus, in quo sensu loquuti sumus *dicta diff. 18. sect. 3.* vbi dixi differentiam hæresis ab aliis infidelitatibus, non desumi ex parte subiecti errantis, sed ex parte obiecti negati: sed tamen ibidem monui, me non agere de hæretico strictè, sed latè sumpto, & in eodem sensu *ibi sect. 4.* dixi, Cathecumenum recedentem à fide posse appellari Apostatam. Secunda quæstio diuersa esse potest, & hæc pertinet ad hunc locum an strictè loquendo, & in foro Ecclesiæ, requira-

tur baptismus susceptus, ut aliquis dicatur propriè hæreticus. Negat Castro *lib. 1. de iust. heret. punitione cap. 8.* quia Cathecumenus est intra Ecclesiam saluari enim potest, & extra Ecclesiam salus esse non potest, ergo est membrum Ecclesiæ, cum sit membrum Christi, cuius fidem profitetur, & ideo possit à Christo saltem participare: ergo est membrum corporis Christi, quod est Ecclesia, & per consequens potest Ecclesia eum iudicare, & punire, sicut quævis Respublica potest suum ciuem tanquam proprium membrum iudicare, & corrigere.

Hanc Caltri sententiam merito alij omnes recipiunt, quos afferunt, & sequuntur Suarez *diff. 19. sect. 5. num. 3. & 6.* Thomas Sanchez *lib. 1. in Decal. cap. 7. num. 34.* Hurtado *diff. 8. 2. sect. 2. §. 11.* Castro Palao *tom. 1. tract. 4. diff. 3. punct. 2. num. 20.* & alij communiter. Ratio autem est clara, quia Cathecumenus quantumlibet desiderium baptismi ostenderit, & fidem mente conceperit, tamen vera nondum Ecclesia ita ingressus est, ut Ecclesiæ iudicio subesse possit, ut definitur in Trident. *sess. 14. c. 2. his verbis: cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per baptismi ianuam fuerit ingressus.* Quid enim mihi, inquit Apostolus de his, qui foris sunt iudicare? non potest ergo Ecclesia eos, qui nondum per baptismi ianuam in eam sunt ingressi, penas suis propter eorum crimina punire, atque adeo licet in foro Dei hæretici fiant, recedendo ab aliquo dogmate Christianæ fidei, non sunt tamen hæretici in foro Ecclesiæ, nec eos sub hæreticorum nomine Ecclesia intelligit, quoties penas aliquas aduersus hæreticos statuit. Sunt enim de corpore Christi, atque adeo ad Ecclesiam pertinent, solum interius, & quoad fructus internos, & inuisibiles participandos, non verò exterius, & quoad effectus visibiles, quia nondum signo visibili baptismi insigniti sunt, nec per visibilem ianuam sunt ingressi in corpus Ecclesiæ visibile, quare ab Ecclesia, quæ est visibilis Respublica, iudicari non possunt: & hic est sensus, & praxis ipsius Ecclesiæ, quæ nunquam se se ingerit in hæc iudicia, sed ea relinquunt inuisibili iudici, qui Deus est, ut innumeris adductis testatur Farinacius de hæresi *quæst. 178. à num. 128.* per plures sequentes.

Circa hoc dubitatur primò. An qui baptizatus fuit, sed tamen baptismi inualido ob defectum substantialem in materia, vel forma, vel intentione, sit postea hæreticus punibilis ab Ecclesia. Affirmant Alfonso de Castro, Simancas, Gabriel. Azor, & Farinacius apud Castrum Palao *dicto puncto 2. num. 20.* quibus adde Sayrum, & Henriquez apud Dianam *part. 4. tract. 8. section. 3. de officio & potestate Inquisitorum resolut. 78.* & alij. Quod probat Simancas, quia iste baptizatus est cum baptismo flaminis, & quia in hac re plus operatur opinio, quam veritas. Alij tamen communiter, & merito id negant, quos refert, & sequitur Thomas Sanchez *dicto cap. 7. num. 34.* Castro Palao *loco proxime citato*, Suarez *dicta sect. 5. num. 8.* Hurtado *dicta diff. 8. 2. §. 17.* & alij. Qui adhuc in eo casu verificatur ratio à Tridentino adducta, quod ille verè non est ingressus in Ecclesiam per baptismi ianuam, atque ideo foris adhuc sit, quare ad Ecclesiæ iudicium adhuc non spectat. Nec obstat, quod dicebatur de baptismi flaminis: nam illud retorquet bene Suarez aduersus ipsum Simancam, qui negauerat Cathecumenum

enmenum posse ab Ecclesia ut hæreticum puniri, cum tamen Catechumenus etiam baptismum flammis acceperit, nempe desiderium baptismi. Nec denique potest magis opinio, quam veritas operari in hoc casu, cum supponamus constare iam Ecclesie sufficienter de invaliditate baptismi suscepti, atque ideo iam non manet opinio de baptismo, sed notitia manifestata de carentia baptismi.

141 Solūm posset ob stare id, quod refert Castro Palao dicto tom. 1. tract. 4. disp. 8. puncti. 16. §. 6. num. 3. nempe CæsarAugustæ anno 1619. quemdam Maurum, qui adversus fidem nostram deliquit, reconciliatum fuisse, etiam si allegasset se baptizatum non fuisse, & verè in libro Parochi eius baptismus scriptus non inueniretur. Vnde ipse infert, ad hoc sufficere, quod in communi hominum existimatione reputetur baptizatus, quia inter Christianos natus, & nutritus est. Cui ex parte fauere videtur Sanchez dicto capite 7. num. 36. vbi cum Sayro, & Henriquez docet, posse eiusmodi hominem cogi saltem ab Ecclesia ad verum baptismum suscipiendum, quando invalidum suscepit, quia iam ex parte sua illum suscepit. Hoc tamen mihi non satis videtur consequenter dici, quia voluntas suscipiendi baptismum, non dat ius Ecclesie, vt cogat ad illum suscipiendum: nam Catechumenus eo ipso, quod in albo Catechumenorum vult adscribi, ostendit voluntatem suscipiendi baptismum, & quidem voluntas illa sufficit, vt si morbo præuenitus sensum amittat, vel rationis usum, possit validè baptizari. Et tamen semper antequam baptizetur, potest ab ea voluntate ita recedere, vt non possit ab Ecclesia cogi ad baptismum, vt faretur expressè Suarez dicta sect. 5. num. 6. quia eiusmodi voluntas, & petitio baptismi nullum ius Ecclesie dat non subsequuto ipso baptismo: si ergo constat de baptismo vero non subsequuto, non potest ab Ecclesia cogi ad permanendum in ea voluntate.

142 Ad exemplum ergo, & casum Mauri illius supra adductum dicendum est, vel rem mansisse dubiam, & in dubio præsumptum fuisse baptizatum propter possessionem, & communem existimationem, vt mox videbimus; vel certè illum non fuisse puniendum ut hæreticum propter hæresim, sed propter delictum commissum contra nostram religionem. Sciendum enim est, licet Ecclesia non procedat contra non baptizatos præcisè propter hæresim, vel propter negationem fidei, in aliquibus tamen casibus procedere contra infideles subditos Principibus Christianis, vt constat ex Bulla Gregorij XI. incipiente, *Admodum dolenter audimus*, & Bulla Gregorij XIII. incipiente, *Antiqua Iudeorum improbitas*, quas refert Peña inter litteras Apostolicas, in fine directorij, & de quibus tractat Diana dicta parte 4. tract. 7. de penis delictorum, & c. resolutione 2. Castro Palao dicto §. 6. vbi Inquisitoribus committitur, vt puniant Iudeos, & alios Paganos negantes, quæ in sua secta communia habent cum nostra religione, vt Deum vnum, æternum, omnipotentem, creatorem &c. Item si Dæmones inuocant, colunt, consulant, vel iis sacrificia, vel thura offerunt. Si Christianos velint seducere, vel ad suos ritus, vel ad alia falsa dogmata sollicitant, vel si eos, qui fidei amplectendæ voluntatem ostendunt, ab eo proposito retrahant, eosve impendant. Si blas-

Card. de Lugo de virtute Fidei diuina.

phemias proferant hæreticales in Christum, vel Deiparam, vt illum esse peccatorem, hanc non esse virginem, vel alia eiusmodi dicant. Si hæreticos, vel Apostatas adiuuent, vel defendant. Si libros prohibitos deferant, retineant, diuulgent, vel ad id operam suam conferant. Si derisioni habeant Christianos, sacram hostiam, Crucem, Christum Dominum conspuentes, vel quid simile facientes. Si Christianas nutrices habeant, vel cogant eas, quando communicant, vno, aut pluribus diebus effundere lac in cloacas, aut latrinas. Quali autem pœna Inquisitores punire debeant infideles ob hæc delicta, tradunt Doctores, quos congruit Diana dicta resolutione 2. Vnde alij, quos ibi refert, satis probabiliter inferunt contra alios id negantes, posse ab Inquisitoribus puniri Iudeum, qui ex Iudaismo, ad Mahometismum transiit, quia eo ipso negare incipit aliqua nostræ religionis dogmata, quæ Iudei nobiscum communiter credunt, & profitentur. Vnde constat quomodo Maurus ille non baptizatus puniri poterit ab Inquisitoribus, non propter hæresim, sed propter alia delicta hic enumerata, quæ etiam in non baptizatis puniuntur.

Hinc secundo dubitari solet, quid dicendum sit de eo, cuius baptismus dubius est, an hic si in hæresim incidat, puniri possit ab Ecclesia, tanquam hæreticus. De hoc agit breuiter Diana dicto tract. 8. resolutione 113. & refert sententiam Didaci Canteræ in questionibus criminalibus, capite primo de hæreticis, numero quinto, dicentis, si ille natus est, & conuersatus inter Christianos, præsumi in dubio baptizatum, & puniri tanquam hæreticum: è contra verò si sit natus, & conuersatus inter infideles: de quo non videtur esse controversia. Difficultas esse potest, quando facta diligentia res maneat dubia, an fuerit baptizatus; vel quando constat de baptismo collato cum materia, vel forma, quæ reuera est dubia, & ita manet dubius baptismi valor. Quo casu iuxta principia generalia ego distinguem: nam vel dubium est positium, vel negatiuum: si dubium sit positium, hoc est, habens rationes probabiles pro vtraque parte, tunc videri posset, quod Iudex Ecclesiasticus debet iudicare secundum probabilitatem opinionem, vt cum alijs dixi tom. 2. de Iustitia, disp. 37. sect. 10. num. 116. quare si probabilius sit, non esse validè baptizatum, non debet eum punire ut hæreticum; poterit tamen si probabilius sit, esse baptizatum; & in vtroque casu debet iterum sub conditione baptizari. Si autem æquè probabilis sit vtraque pars poterit Iudex quam voluerit sententiam amplecti, vt dixi ibid. num. 115. Sed tamen puto in neutro casu puniri posse pœna saltem ordinaria; nec doctrinam illam posse bene ad hos casus applicari, quia procedit solū de dubio positio, & probabilitate, quæ versatur circa ius; quando verò dubium etiam positium versatur circa factum, dixi ibid. num. 113. fauendum esse Reo. Tale autem est dubium hoc, quod totum versatur circa factum, an hic fuerit, vel non fuerit reipsa baptizatus: quare dum factum manet dubium, non debet reus absolūtè condemnari in foro externo; nisi sint aliæ Iuris præsumptiones contra ipsum: an verò possit ad pœnam extraordinariam leuiorem damnari, vide quæ dixi ibid. sect. 12. num. 141. & sequentibus.

143

An is cuius Baptismus dubius est, si in hæresim incidat, puniri possit ab Ecclesia, tanquam hæreticus.

BBb in